7 Автор

Граф М.А. – эксперт отдела науки Проекта «Передача технологий и проведение институциональной реформы в секторе здравоохранения Республики Казахстан» по компоненту С 2 «Реформа медицинского образования»

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Қосымша білім беру

ҚОҒАМДЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ (САЛАМАТТЫ ӨМІР САЛТЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕЛЕРІМЕН ҚОСА)

МЕЙІРБИКЕ ІСІ
ЕМДЕУ ІСІ
АКУШЕРИЯЛЫҚ ІС
ЗЕРТХАНАЛЫҚ ДИАГНОСТИКА
ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ
ФАРМАЦИЯ

мамандықтарына арналған

Астана 2011

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН**

2 АЛҒАШ РЕТ енгізілді

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ «Мейірбике ісі», «Емдеу ісі», «Акушериялық іс», «Зертханалық диагностика», «Гигиена және эпидемиология», «Фармация» мамандықтары бойынша 2009 ж. Мемлекеттік қосымша білім беру стандартына сәйкес әзірленген

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2011 жылғы 26 қазандағы №734 бұйрығымен бекітілген

6 Список рекомендуемой литературы

6.1 Основная литература:

13. Аканов А.А. Политика охраны здоровья населения в Казахстане: Опыт разработки, реализации национальных программ здравоохранения и перспективы на 2010-2015 годы. Астана, 2006. 243 с.
14. Аканов А.А., Куракбаев К.К., Чен А.Н., Ахметов У.И. Организация здравоохранения Казахстана - Астана-Алматы, 2006. 231 с.
15. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: учебное пособие / пер. с англ. Под ред. И.Н. Денисова, К.И. Сайткулова . – 3-е изд. – М., 2009. – 288с.
16. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины - М.: Геотар-Мед, 2004, 240 с.
17. Задачи к практическим занятиям по общественному здоровью и здравоохранению. Учебно-методическое пособие. – М.: ГОУ ВПО РГМУ. – 2006. – 117с.
18. Кучеренко В.З. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения. – Москва, ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 244 с.
19. Кучеренко В.З. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению. – Москва, 2008, 560 с.
20. Медик В.А., Юрьев В.К. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М: ГЭОТАР – Медиа, 2010. – 288с.
21. Медик В.А., Щепин О.П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник для послевузовского образования. – М., 2010. – 608с.
22. Страус Ш.Е., Ричардсон В.С., Глациоу П., Хейнс Р.Б.Медицина, основанная на доказательствах: пер.с англ.под ред. В.В.Власова, К.И.Сайткулова. – М., 2010. – 320с.
23. О здоровье народа и системе здравоохранения. Кодекс РК. – Алматы: Юрист, 2009. – 108 с.
24. Решетников А.В. Социология медицины. - М.: Медицина, 2002. - 976 с.

6.2 Дополнительная литература:

4. Медицинская экспертиза: экспертиза временной нетрудоспособности, медико – социальная, военно – врачебная. – 2-е изд., доп. и перераб. – М., 2010. – 688с.
5. Власов В. В. Введение в доказательную медицину. М: Медиасфера, 2001
6. Тульчинский Т.К., Варавикова Е.А. Новое общественное здравоохранение: Введение в современную науку. - Иерусалим, 1999.- 1049 с.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): письменное выполнение индивидуальных заданий, составление кейсов, алгоритмов, работа в малых группах с модерацией преподавателя.

4 Клиническая база

Региональные Центры здорового образа жизни, отделы медицинской статистики и кабинеты здорового образа жизни лечебно – профилактических учреждений, школы здоровья (пациентов) в медицинских организациях.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба . . . .
2. Пән сағаттарының бөлінуі . . . .
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны .
3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі. . . . .
3.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны
3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысының (ТӨЖ) тақырыптық жоспарының үлгісі . . . .
4. Оқу және оқыту әдістері . . . .
5. Клиникалық база. . . . .
6. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі . . . .
7. Авторлар . . . .

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Әлеуметтік-экономикалық қайта құрулар, денсаулық сақтау жүйесін монополиясыздандыру,саланы басқаруды орталықсыздандыру, дәлелдемелі медицинаны стандарттау жүйесі мен принциптерін енгізу, жаңа экономикалық қатынастардың орын алуы мен қаржыландырудың қосымша көздерінің пайда болуы аясында Қазақстан Республикасы халқының денсаулық жағдайы қоғамдық денсаулық, денсаулық сақтауды ұйымдастыру мен басқару мәселелері бойынша денсаулық сақтау жүйесі мамандарын даярлаудың маңыздылығын арттырады. Дәрігерлер мен орта білімді медицина қызметкерлері қоғамдық денсаулық көрсеткіштерін бағалау, мемлекеттік тегін медициналық жәрдем көрсету кепілдігі жағдайында органдар мен мекемелердің қызмет істеуі мен қызметін талдау, қолданыстағы ұйымдастырушылық-клиникалық технологияларды жетілдіру және жаңа ұйымдастырушылық-клиникалық технологияларды енгізудің білімі мен шеберлігін меңгеруі тиіс.

Бұл үлгілік оқу бағдарламасы қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау мәселелері аясында «Мейірбике ісі», «Акушериялық іс», «Емдеу ісі», «Зертханалық диагностика», «Гигиена және эпидемиология», «Фармация» мамандықтары бойынша орта білімді медицина қызметкерлерін қайта даярлау және біліктілігін арттыру мақсатында Мемлекеттік қосымша білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

Үлгілік оқу бағдарламасындағы пән саламатты өмір салтын қалыптастыру және дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру мәселелерімен қоса қоғамдық денсаулық сақтаудың негізгі бөлімдеріне арналған.

Пәннің мақсаты:

Денсаулық сақтауды ұйымдастыру, халықтың денсаулық жағдайын бағалау және қоғамдық денсаулық сақтауды ұйымдастыру қызметі бойынша кәсіптік міндеттерді шешу үшін денсаулық сақтау жүйесі мамандарын қайта даярлау және біліктілігін арттыру.

Пәннің міндеттері:

- халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалаудың медициналық-статистикалық әдістерімен таныстыру;
- денсаулық сақтауды дамытудың ұлттық саясаты туралы түсінік беру, негізгі кезеңдері, бағалау көрсеткіштері;
- елімізде саламатты қоғам саясатын қалыптастыру үшін денсаулық сақтау жүйесін талдау мен бағалаудың әлемдік технологияларын түсінуге және пайдалануға үйрету;
- қоғамдық денсаулыққа қауіп төндіретін негізгі факторларды анықтау.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Пәнді оқу нәтижесінде тыңдарман:

- Қазақстан Республикасында медициналық жәрдемді ұйымдастыру

Заболеваемость населения, методы изучения, анализ	
1	Методология изучения заболеваемости населения РК.
2	Международная статистическая классификация болезней и проблем, связанных со здоровьем. Принципы ее построения. Использование классификации в практике здравоохранения.
3	Заболеваемость с временной утратой трудоспособности, как пример исследования заболеваемости в связи с факторами окружающей среды.
Понятие доказательной медицины	
1	Роль доказательной медицины в отечественной системе здравоохранения
2	Алгоритм проведения анализа публикаций в научных медицинских журналах
3	Мета-анализ и систематические обзоры в доказательной медицине
4	Планирование клинических исследований
Врачебно-трудовая экспертиза	
1	Общие положения экспертизы временной нетрудоспособности. Порядок оформления и выдачи документов, удостоверяющих временную нетрудоспособность.
2	Особенности оформления и выдачи документов при различных видах временной нетрудоспособности (инфекционные заболевания, несчастные случаи на работе, алкоголизм, травмы, по уходу за ребенком, на период санаторно-курортного лечения, по беременности и родам).
3	Специфические факторы инвалидизации населения (социально – экономические и медико – демографические).
4	Система социальной защиты населения Республики Казахстан.
Вопросы формирования здорового образа жизни	
1	Планирование программ укрепления здоровья и профилактики заболеваний.
2	Теории и модели укрепления здоровья (определения, классификация, характерные уровни влияния на здоровое поведение). Ключевые концепции теорий в укреплении здоровья.
3	Определение индивидуального профиля здоровья.
4	Формирование мотивации к здоровому образу жизни.

4 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: работа в малых группах, решение ситуационных задач, участие в ролевых играх, мозговой штурм, дискуссии, презентации, обратная связь.

2	Организация медико-профилактической работы в системе здравоохранения.	Организация медико-профилактической работы в лечебно-профилактических учреждениях. Центры здоровья. Организация и методическое обеспечение школ здоровья (пациентов) в лечебно-профилактическом учреждении. Коммуникации и консультирование в медико-профилактической работе врача и медицинской сестры. Организация профилактических осмотров.
3	Социальные аспекты здоровья.	Факторы, формирующие здоровье. Основные детерминанты здоровья. Политика ВОЗ по профилактике факторов риска. Определяющие здоровья на уровне ПМСП. Рациональное питание и физическая активность, как факторы здорового образа жизни. Современные аспекты профилактики табакокурения, алкоголизма и наркомании.
4	Укрепление здоровья и профилактика заболеваний в общественном здравоохранении.	Основные принципы системы укрепления здоровья и профилактики заболеваний в общественном здравоохранении. Влияние уровней профилактики на состояние здоровья. Особенности укрепления здоровья и профилактики заболеваний, с учетом возрастных этапов. Программы по профилактике заболеваний в Казахстане. Критерии эффективности программ по здоровому образу жизни.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Тема	Содержание
Законодательство Республики Казахстан в области здравоохранения		
1	Концептуальный обзор современного менеджмента в здравоохранения.	
2	Основные теоретические концепции медицины и здравоохранения	
3	Гражданско-правовая ответственность в медицине. Уголовная ответственность в медицине. Теоретические аспекты врачебной этики и медицинской деонтологии. Этические и деонтологические традиции отечественной медицины.	
Методы измерения и критерии оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения		
1	Использование статистической информации в управлении здравоохранением.	
2	Международные и отечественные методы измерения и критерии оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения	
3	Оценка индивидуального статуса здоровья. Стандарты оптимального и нормального здоровья.	

қағидаттарын;
- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау және денсаулық сақтау жүйесінің қызметі саласындағы негізгі заңнамаларын;
- Денсаулықты және емдік-профилактикалық мекемелердің қызметін бағалауды зерттеудің негізгі медициналық-статистикалық әдістерін;
- ҚР халқының аурушаңдығын зерттеу әдіснамасын;
- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесіндегі дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру мен өткізу процедурасын;
- Дәлелдемелі медицинаның негізгі қағидаттарын, дәлелдемелі медицинада пайдаланылатын әдістер мен тәсілдерді;
- ҚР-дағы емдік-профилактикалық мекемелердің медициналық-профилактикалық жұмысын ұйымдастыру қағидаттарын білуі тиіс.

Тыңдарман:
- Денсаулық сақтау мәселелерін анықтаудағы басқарудың құқықтық нормалары мен әдіснамасы және оларды шешу жолдары туралы білімді пайдалануды;
- Халықтың денсаулық жағдайының және медициналық ұйымдар қызметінің көрсеткіштерін бағалау;
- Халықтың денсаулық жағдайының және медициналық ұйымдар қызметінің көрсеткіштері негізінде денсаулық сақтаудың әлемдік жүйесіне талдау жасауды;
- Халықтың аурушаңдығын талдауды;
- Денсаулық сақтау жүйесі мамандарының күнделікті практикада пайдаланатын шараларын сыни бағалауды үйреніп алуы қажет.

Тыңдарман:
- Халықтың денсаулық жағдайының негізгі көрсеткіштерін есептеуге және оларды бағалауға машықтануы қажет.

Тыңдарман келесі біліктіліктерге ие болуы қажет:
- Денсаулық сақтауды ұйымдастыру қызметін заңнама мен құқық саласында тиімді басқару және жоспарлау.

2 Негізгі пән сағаттарының бөлінуі (міндетті компонент)

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау (саламатты өмір салтын қалыптастыру мәселелерімен қоса)	**36**	6	20	12

3 Негізгі пәннің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы		
1	Мемлекеттің қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау саласындағы саясаты. ҚР денсаулық сақтаудың мемлекеттік реформаларының негізгі бағыттары.	
2	Қазақстан Республикасының халқына медициналық жәрдем ұйымдастырудың заңнамалық негіздері. Денсаулық сақтаудың қоғамдық-саяси, мемлекеттік құжаттардағы (ҚР Конституциясы, заңнамалық актілер, шешімдер, қаулылар және т.б.) мәселелері	
3	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесіндегі пациенттер мен медицина қызметкерлерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі.	
Халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалауды өлшеу әдістері мен критерийлері		
1	Халық денсаулығының негізгі сипаттамалары	
2	Денсаулықты және емдік-профилактикалық мекемелердің қызметін бағалауды зерттеудің негізгі медициналық-статистикалық әдістері	
3	Халықтың денсаулығын зерттеу мен бағалаудың статистикалық әдістері	
Халықтың аурушаңдығы, зерттеу әдістері, талдау		
1	«Аурушаңдық», «ауырғыштық», «көп таралғандық» түсінігі. Аурушаңдық: жағдайы мен негізгі тенденциялары	
2	Халықтың денсаулық жағдайын кешенді бағалаудағы аурушаңдық статистикасының маңызы	
3	Аурушаңдықты зерттеу әдістемесі және оның салыстырмалы сипаттамасы. Аурушаңдықты зерттеудің эпидемиологиялық әдістері	
Дәлелдемелі медицина түсінігі		
1	Дәлелдемелі медицинаға кіріспе	
2	Дәлелдемелі медицинаның негізі ретінде медициналық-статистикалық әдістер	
3	Аурудың диагностикасы, емдеу мен болжау, оңалту мен алдын алудың оңтайлы әдістерін таңдау негіздемесінде, сондай-ақ ғылыми фактілерді түсіндіруде дәлелдемелі медицина принциптерін пайдалану	
Дәрігерлік-еңбек сараптамасы		
1	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесіндегі дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру	
2	Дәрігерлік-еңбек сараптамасының құқықтық және заңды негіздері	

3	Методология и дизайн исследований в общественном здравоохранении.	Основные принципы планирования научных исследований. Виды исследований. Дизайн научных исследований в общественном здравоохранении. Методы качественных и количественных исследований в доказательной медицине
Врачебно-трудовая экспертиза		
1	Организация врачебно – трудовой экспертизы в системе здравоохранения Республики Казахстан	Организация врачебно – трудовой экспертизы временной нетрудоспособности в отечественной системе здравоохранения. Предмет и задачи врачебно-трудовой экспертизы. Принцип и содержание экспертизы трудоспособности. Международные и отечественные нормативно – правовые документы в области организации врачебно – трудовой экспертизы.
2	Процесс организация и проведения врачебно – трудовой экспертизы в организациях здравоохранения Республики Казахстан.	Уровни организации экспертизы трудоспособности. Задачи лечащего врача в определении утраты трудоспособности. Задачи заведующего отделением в экспертизе трудоспособности. Клинико-экспертная комиссия лечебно – профилактических учреждений и его роль в осуществлении экспертизы временной нетрудоспособности. Врачебная экспертиза временной нетрудоспособности. Врачебная экспертиза стойкой утраты нетрудоспособности.
3	Врачебно-трудовая экспертиза и реабилитация больных и инвалидов	Определение инвалидности. Критерии определения групп инвалидности. Реабилитация инвалидов.
4	Медико-социальная экспертиза.	Современные аспекты медико-социальной экспертизы. Учреждения медико – социальной экспертизы: структура, организация деятельности. Медико – социальная экспертиза в лечебно – профилактических организациях.
Вопросы формирования здорового образа жизни		
1	Политика здравоохранения Республики Казахстан в области укрепления здоровья	Роль укрепления здоровья и профилактика заболеваний в системе здравоохранения РК. Приоритетные направления в области укрепления здоровья в 21 веке. Оттавская Хартия по укреплению здоровья. Нормативно – правовые документы, регламентирующие деятельность службы формирования здорового образа жизни.

1	Понятие здоровья, его оценка, социальная обусловленность.	Понятие здоровья. Уровни здоровья (индивидуальное и общественное здоровье) и его показатели.
2	Методы измерения и критерии оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения	Индикаторы оценки общественного здоровья и здравоохранения. Методы оценки здоровья. Традиционные и нетрадиционные показатели оценки состояния здоровья.
3	Статистика здоровья населения и системы здравоохранения	Статистические методы в изучении и оценки здоровья населения. Количественные методы исследования, применяемые в общественном здравоохранении. Статистическая информация в управлении здравоохранением.
4	Показатели состояния здоровья населения.	Демографические показатели состояния здоровья населения (рождаемость, смертность, естественный прирост). Материнская и младенческая смертность (понятие, значимость данных показателей при оценке системы здравоохранения). Показатели смертности. Показатели инвалидности.
Заболеваемость населения, методы изучения, анализ		
1	Заболеваемость населения, роль данных о заболеваемости в управлении здравоохранением.	Виды заболеваемости: истинная, накопленная, общая, первичная, патологическая пораженность. Значение данных заболеваемости в информационном обеспечении управления. Структура заболеваемости. Особенности заболеваемости по полу, возрасту и другим группам.
2	Методы изучения и анализ заболеваемости населения	Методология изучения заболеваемости населения. Сопоставление методик изучения общей заболеваемости в мире. Анализ заболеваемости. Основные показатели, применяемые при анализе заболеваемости, их определение, определение стандартной ошибки.
Понятие доказательной медицины		
1	Введение в доказательную медицину	Роль доказательной медицины в современном здравоохранении. Терминология и инструментарий доказательной медицины. Подходы к внедрению доказательной медицины в повседневную практику
2	Поиск научной информации	Методология поиска медицинской информации. Источники научной информации. Этапы научного поиска (алгоритм). Уровень доказательности информации

3	Дәрігерлік-еңбек сараптамасы және науқастар мен мүгедектерді оңалту
4	ҚР-дағы медициналық-әлеуметтік сараптаманың өзекті мәселелері
Саламатты өмір салтын қалыптастыру мәселелері	
1	Денсаулықты нығайту саласындағы Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саясаты.
2	Халық денсаулығын сақтаудың басым бағыттарының бірі ретінде профилактика. Профилактиканың заңнамалық құжаттардағы мәселелері
3	Денсаулықты нығайту қызметін ұйымдастыру мен басқару
4	Профилактикалық шараларды жүзеге асырудағы медицина қызметкерлерінің рөлі. Саламатты өмір салтының маңызды элементі ретінде медициналық белсенділік

3.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы		
1	Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау саласындағы саясат.	Жаңа қоғамдық денсаулық сақтауға кіріспе. Жаңа қоғамдық денсаулық сақтаудың тұжырымдамасы. XXI ғасырдағы денсаулық жетістіктері бойынша ДДСҰ стратегиясы. Денсаулық сақтау жөніндегі дүниежүзілік декларация. Қазақстан Республикасы денсаулық сақтаудың ұлттық жүйесін дамытудың негізгі мәселелері мен принциптері. Қазақстандағы денсаулық сақтауды дамыту кезеңдері.
2	Денсаулық сақтау саласы реформаларының негізгі бағыттары.	«Қазақстан-2030» даму стратегиясы. «Халық денсаулығы» мемлекеттік бағдарламасы. «Саламатты Қазақстан» денсаулық сақтауды дамытудың 2011-2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Мемлекеттік бағдарламаны жүзеге асыру жолдары
3	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы.	«Денсаулық сақтау жүйесі және халық денсаулығы туралы» кодекс. Азаматтардың денсаулығын қорғау және денсаулық сақтауды ұйымдастырудың құқықтық мәселелері. Денсаулық сақтау саласындағы азаматтардың құқықтық мәртебесі. ҚР азаматтарының санитариялық-эпидемиологиялық саулығын қамтамасыз етудің құқықтық негіздері. Азаматтарды дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етуді құқықтық реттеу. Ана мен баланы қорғаудың құқықтық негіздері.

Халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалауды өлшеу әдістері мен критерийлері		
1	Денсаулық түсінігі, оны бағалау, әлеуметтік келісу	Денсаулық түсінігі. Денсаулық деңгейлері (жеке және қоғамдық денсаулық) және оның көрсеткіштері.$$$
2	Халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалауды өлшеу әдістері мен критерийлері	Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтауды бағалау көрсеткіштері. Денсаулықты бағалау әдістері. Денсаулық жағдайын бағалаудың дәстүрлі және дәстүрлі емес көрсеткіштері.$$$
3	Халық денсаулығы мен денсаулық сақтау жүйесінің статистикасы	Халықтың денсаулығын зерттеу мен бағалаудың статистикалық әдістері. Қоғамдық денсаулық сақтау саласында қолданылатын зерттеулердің сандық әдістері. Денсаулық сақтауды басқарудағы статистикалық ақпарат.
4	Халықтың денсаулық жағдайының көрсеткіштері.	Халықтың денсаулық жағдайының демографиялық көрсеткіштері (туып көбеюі, өлім-жітім, табиғи өсу). Ана мен бала өлімі (түсінігі, денсаулық сақтау жүйесін бағалаудағы осы көрсеткіштердің маңызы). Өлім-жітім көрсеткіштері. Мүгедектік көрсеткіштері.
Халықтың аурушаңдығы, зерттеу әдістері, талдау		
1	Халықтың аурушаңдығы, денсаулық сақтауды басқарудағы аурушаңдық туралы деректердің рөлі.	Аурушаңдық түрлері: шынайы, жинақталған, жалпы, бастапқы, патологиялық зақымдану. Басқаруды ақпараттық қамтамасыз етудегі осы аурулардың маңызы. Аурушаңдық құрылымы. Аурушаңдықтың жынысқа, жасқа және өзге де топтар бойынша ерекшеліктері.
2	Халықтың денсаулығын зерттеу әдістері мен талдауы	Халықтың аурушаңдығын зерттеу әдіснамасы. Әлемдегі аурушаңдықты зерттеу әдістемелерін салыстыру. Аурушаңдықты талдау. Аурушаңдықты талдау кезінде қолданылатын негізгі көрсеткіштер, оларды анықтау, стандартты қателіктерді анықтау.
Дәлелдемелі медицина түсінігі		
1	Дәлелдемелі медицинаға кіріспе	Қазіргі денсаулық сақтаудағы дәлелдемелі медицинаның рөлі. Дәлелдемелі медицинаның терминологиясы мен аспаптары. Дәлелдемелі медицинаны күнделікті практикаға енгізу тәсілдері

2	Правовые и юридические основы врачебно – трудовой экспертизы
3	Врачебно-трудовая экспертиза и реабилитация больных и инвалидов
4	Актуальные вопросы медико-социальной экспертизы в РК
Вопросы формирования здорового образа жизни	
1	Политика здравоохранения Республики Казахстан в области укрепления здоровья.
2	Профилактика как одно из приоритетных направлений охраны здоровья населения. Вопросы профилактики в законодательных документах
3	Организация и управление службами укрепления здоровья
4	Роль медицинских работников в осуществлении профилактических мероприятий. Медицинская активность как необходимый элемент здорового образа жизни

3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Законодательство Республики Казахстан в области здравоохранения		
1	Политика в общественном здоровье и здравоохранении.	Введение в Новое общественное здравоохранение. Концепция нового общественного здравоохранения. Стратегия ВОЗ по достижению здоровья в 21 веке. Всемирная декларация по здравоохранению. Основные проблемы и принципы развития национальной системы здравоохранения в Казахстане. Этапы развития здравоохранения в Казахстане.
2	Основные направления реформы отрасли здравоохранения.	Стратегия развития «Казахстан-2030». Государственная программа «Здоровье народа». Государственная программа развития здравоохранения «Саламаты Казахстан» на 2011-2015гг. Пути реализации Государственной Программы
3	Законодательство в здравоохранении в Республики Казахстан.	Кодекс «О системе здравоохранения и здоровье населения». Правовые вопросы охраны здоровья граждан и организации здравоохранения. Правовой статус граждан в области охраны здоровья. Правовые основы обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия граждан РК. Правовое регулирование лекарственного обеспечения граждан. Правовые основы охраны материнства и детства.
Методы измерения и критерии оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения		

3 Примерный тематический план и содержание базовой дисциплины

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
Законодательство Республики Казахстан в области здравоохранения		
1	Политика государства в общественном здоровье и здравоохранении. Основные направления государственных реформ здравоохранения в РК.	
2	Законодательные основы организации медицинской помощи населению Республики Казахстан. Проблемы здравоохранения в важнейших общественно – политических, государственных документах (Конституция РК, законодательные акты, решения, постановления и др.)	
3	Гражданско-правовая ответственность пациентов и медицинских работников в здравоохранении Республики Казахстан.	
Методы измерения и критерии оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения		
1	Основные характеристики здоровья населения	
2	Основные медико – статистические методы изучения оценки здоровья и деятельности лечебно – профилактических учреждений	
3	Статистические методы в изучении и оценки здоровья населения	
Заболеваемость населения, методы изучения, анализ		
1	Понятие «заболеваемость», «болезненность», «распространенность». Заболеваемость: состояние и основные тенденции	
2	Значение статистики заболеваемости для комплексной оценки состояния здоровья населения. Роль медицинских работников в обеспечении полноты и качества информации о заболеваемости	
3	Методика изучения заболеваемости и их сравнительная характеристика. Эпидемиологические методы изучения заболеваемости	
Понятие доказательной медицины		
1	Введение в доказательную медицину	
2	Медико – статистические методы как основа доказательной медицины	
3	Использование принципов доказательной медицины в обосновании выбора оптимальных методов диагностики, лечения и прогноза, реабилитации и профилактики заболеваний, а также при интерпретации научных фактов	
Врачебно-трудовая экспертиза		
1	Организация врачебно – трудовой экспертизы в системе здравоохранения Республики Казахстан	

2	Ғылыми ақпарат іздеу	Медициналық ақпарат іздеу әдіснамасы. Ғылыми ақпарат көздері. Ғылыми ізденіс кезеңдері (алгоритм). Ақпаратты дәлелдеу деңгейі
3	Қоғамдық денсаулық сақтаудағы зерттеулер әдіснамасы мен дизайны.	Ғылыми зерттеулерді жоспарлаудың негізгі принциптері. Зерттеу түрлері. Қоғамдық денсаулық сақтаудағы ғылыми зерттеулер дизайны. Дәлелдемелі медицинадағы сапалық және сандық зерттеу әдістері
Дәрігерлік-еңбек сараптамасы		
1	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесіндегі дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру	Отандық денсаулық сақтау жүйесіндегі еңбекке уақытша жарамсыздықтың дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру. Дәрігерлік-еңбек сараптамасы пәні мен міндеттері. Еңбекке жарамдылық сараптамасының принципі мен мазмұны. Дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру саласындағы халықаралық және отандық нормативтік-құқықтық құжаттар.
2	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ұйымдарында дәрігерлік-еңбек сараптамасын ұйымдастыру мен өткізу процесі.	Еңбекке жарамдылық сараптамасын ұйымдастыру деңгейлері. Еңбекке қабілеттіліктің болмауын анықтаудағы емдеуші дәрігердің міндеттері. Еңбекке жарамдылық сараптамасы бөлімшесі меңгерушісінің міндеттері. Емдік-профилактикалық мекемелердің клиникалық-сараптамалық комиссиясы және оның еңбекке уақытша жарамсыздық сараптамасын жүзеге асырудағы рөлі. Еңбекке уақытша жарамсыздықтың дәрігерлік сараптамасы. Еңбекке тұрақты жарамсыздықтың дәрігерлік сараптамасы.
3	Дәрігерлік-еңбек сараптамасы және науқастар мен мүгедектерді оңалту	Мүгедектікті анықтау. Мүгедектік топтарын анықтау критерийлері. Мүгедектерді оңалту.
4	Медициналық-әлеуметтік сараптама.	Медициналық-әлеуметтік сараптаманың қазіргі заманғы аспектілері. Медициналық-әлеуметтік сараптама мекемелері: құрылымы, қызметін ұйымдастыру. Емдік-профилактикалықұйымдардағымедициналық-әлеуметтік сараптама.
Саламатты өмір салтын қалыптастыру мәселелері		
1	Денсаулықты нығайту саласындағы Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саясаты	ҚР денсаулық сақтау жүйесінде денсаулықты нығайтудың рөлі және аурудың алдын алу. XXI ғасырда денсаулықты нығайту саласының басым бағыттары. Денсаулықты нығайту бойынша Оттава

		Хартиясы. Саламатты өмір салтын қалыптастыру қызметін белгілейтін нормативтік-құқықтық құжаттар.
2	Денсаулық сақтау жүйесінде медициналық-профилактикалық жұмысты ұйымдастыру.	Емдік-профилактикалық мекемелердегі медициналық-профилактикалық жұмысты ұйымдастыру. Денсаулық орталықтары. Емдік-профилактикалық мекемеде денсаулық (пациенттер) мектептерін ұйымдастыру және әдістемелік қамтамасыз ету. Медициналық-профилактикалық жұмыс барысындағы дәрігер мен мейірбикенің байланысы және кеңесуі. Профилактикалық тексерулерді ұйымдастыру.
3	Денсаулықтың әлеуметтік аспектілері.	Денсаулықты қалыптастырушы факторлар. Денсаулықтың негізгі анықтамалары. Қауіп-қатер факторларының алдын алу бойынша ДДСҰ саясаты. МСАЖ деңгейінде денсаулықты анықтаушылар. Дұрыс тамақтану мен физикалық белсенділік саламатты өмір салтының факторлары ретінде. Темекі тарту, маскүнемдік және нашақорлықтың алдын алудың қазіргі заманғы аспектілері.
4	Қоғамдық денсаулық сақтау саласында денсаулықты нығайту және аурудың алдын алу.	Қоғамдық денсаулық сақтау саласында денсаулықты нығайту және аурудың алдын алудың негізгі принциптері. Профилактика деңгейлерінің денсаулық жағдайына әсері. Жас кезеңдерін ескере отырып, денсаулықты нығайту және аурудың алдын алудың ерекшеліктері. Қазақстанда аурудың алдын алу бойынша бағдарламалар. Саламатты өмір салты бойынша бағдарламалар тиімділігінің критерийлері.

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы		
1	Денсаулық сақтаудағы қазіргі заманғы менеджментке тұжырымдамалық шолу жасау.	
2	Медицина мен денсаулық сақтаудың негізгі теориялық тұжырымдамалары	
3	Медицинадағы азаматтық-құқықтық жауапкершілік. Медицинадағы қылмыстық жауапкершілік. Дәрігерлік этика мен медициналық деонтологияның теориялық аспектілері. Отандық медицинаның этикалық және деонтологиялық дәстүрлері.	

знать:

- принципы организации медицинской помощи в Республике Казахстан;
- основы законодательства Республики Казахстан в области охраны здоровья и функционирования системы здравоохранения;
- основные медико – статистические методы изучения оценки здоровья и деятельности лечебно – профилактических учреждений;
- методологию изучения заболеваемости населения РК;
- процедуру организации и проведения врачебно – трудовой экспертизы в системе здравоохранения Республики Казахстан;
- основные принципы доказательной медицины, методы и подходы, используемые в доказательной медицине;
- принципы организации медико-профилактической работы в лечебно – профилактических учреждениях РК.

Уметь:

- использовать знания о правовых нормах и методологии управления в определении проблем здравоохранения и путей их решения;
- оценивать показатели состояния здоровья населения и деятельности медицинских организаций;
- анализировать мировые системы здравоохранения на основе показателей состояния здоровья населении и деятельности медицинских организаций;
- анализировать заболеваемость населения;
- критически оценивать мероприятия, которые используют в своей ежедневной практике специалисты системы здравоохранения.

Владеть навыками:

- вычисления основных показателей состояния здоровья населения и их оценки.

Обладать набором компетенций

- в области законодательства и права, эффективного управления и планирования деятельности организаций здравоохранения.

1 Распределение часов базовой дисциплины (обязательный компонент)

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Общественное здоровье и здравоохранение (включая вопросы формирования здорового образа жизни)	**36**	6	20	12

1 Пояснительная записка

Состояние здоровья населения Республики Казахстан на фоне социально – экономических преобразований, демонополизации системы здравоохранения, децентрализации управлению отраслью, внедрение системы стандартизации и принципов доказательной медицины, возникновение новых экономических отношений и появления дополнительных источников финансирования повышает значимость подготовки специалистов системы здравоохранения по проблемам общественного здоровья, организации и управления здравоохранения. Врачи и средние медицинские работники должны иметь знания и умения по оценке показателей общественного здоровья, функционированию и анализу деятельности органов и учреждений в условиях обеспечения государственных гарантий бесплатной медицинской помощи, совершенствованию существующих и внедрению новых организационно – клинических технологий.

Настоящая типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным стандартом дополнительного образования для переподготовки и повышения квалификации средних медицинских работников по специальностям «Сестринское дело», «Акушерское дело», «Лечебное дело», «Лабораторная диагностика», «Гигиена и эпидемиология» и «Фармация» в вопросах общественного здоровья и здравоохранения.

В типовой учебной программе дисциплина включает основные разделы общественного здравоохранения, включая вопросы формирование здорового образа жизни и организации врачебно – трудовой экспертизы.

Цель дисциплины:

Переподготовка и повышение квалификации специалистов системы здравоохранения для решения профессиональных задач по организации здравоохранения и оценки состояния здоровья населения и деятельности организаций общественного здравоохранения.

Задачи дисциплины:

- ознакомиться с медико – статистическими методами оценки состояния здоровья населения и системы здравоохранения;
- дать видение о национальной политике развития здравоохранения, основные этапы, индикаторы оценки;
- научить понимать и использовать мировые технологии анализа и оценки систем здравоохранения для формирования политики здорового общества в стране;
- определить основные факторы риска, обуславливающие общественное здоровье;

Конечные результаты обучения

В результате изучения дисциплины слушатель должен

Халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалауды өлшеу әдістері мен критерийлері	
1	Денсаулық сақтауды басқарудағы статистикалық ақпаратты пайдалану.
2	Халықтың денсаулық жағдайын және денсаулық сақтау жүйесін бағалауды өлшеу әдістері мен критерийлерінің халықаралық және отандық әдістері
3	Денсаулықтың жеке мәртебесін бағалау. Тиімді және қалыпты денсаулық стандарттары.
Халықтың аурушаңдығы, зерттеу әдістері, талдау	
1	ҚР халқының аурушаңдығын зерттеу әдіснамасы.
2	Ауру мен денсаулыққа қатысты мәселелердің халықаралық статистикалық жіктемесі. Оны құру принциптері. Денсаулық сақтау практикасында жіктемені пайдалану.
3	Еңбекке уақытша жарамсыздықпен байланысты аурушаңдық қоршаған орта факторларына байланысты аурушаңдықты зерттеудің мысалы ретінде.
Дәлелдемелі медицина түсінігі	
1	Отандық денсаулық сақтаудағы дәлелдемелі медицинаның рөлі
2	Ғылыми медициналық журналдардағы жарияланымдарға талдау жасау алгоритмі
3	Дәлелдемелі медицинадағы мета-талдау және жүйелік шолулар
4	Клиникалық зерттеулерді жоспарлау
Дәрігерлік-еңбек сараптамасы	
1	Еңбекке уақытша жарамсыздық сараптамасының жалпы ережелері. Еңбекке уақытша жарамсыздықты куәландыратын құжаттарды рәсімдеу мен беру тәртібі.
2	Еңбекке уақытша жарамсыздық түрлерін куәландыратын құжаттарды рәсімдеу мен беру ерекшеліктері (жұқпалы аурулар, жұмыс кезіндегі апатты жағдайлар, маскүнемдік, жарақаттар, бала күтіміне байланысты, санаторий-курорттық емделу кезінде, жүктілікке және тууға байланысты).
3	Халықты кемтарлыққа әкелетін ерекше факторлар (әлеуметтік-экономикалық және медициналық-демографиялық).
4	Қазақстан Республикасы халқын әлеуметтік қорғау жүйесі.
Саламатты өмір салтын қалыптастыру мәселелері	
1	Денсаулықты нығайту және аурудың алдын алу бағдарламаларын жоспарлау.
2	Денсаулықты нығайту теориясы мен модельдері (анықтамалары, жіктемесі, денсаулық жағдайына ықпал ететін сипаттамалық деңгейлері). Денсаулықты нығайтудағы теориялардың қорытынды тұжырымдамалары.

3	Денсаулықтың жеке бейінін бағалау.
4	Саламатты өмір салтына қатысты дәлелдерді қалыптастыру.

4 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: шағын топтарда жұмыс істеу, оқиғалық тапсырмаларды шешу, рөлдік ойындарға қатысу, ойлау қабілетін дамыту, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): жеке тапсырмаларды жазбаша орындау, кейстер мен алгоритмдер дайындау, оқытушының нұсқауымен шағын топтарда жұмыс істеу.

5 Клиникалық база

Саламатты өмір салтының аймақтық орталықтары, емдік-профилактикалық мекемелердегі медициналық статистика бөлімдері мен саламатты өмір салтының кабинеттері, медициналық ұйымдардағы денсаулық (пациенттер) мектептері.

СОДЕРЖАНИЕ

1 Пояснительная записка . . . .
2 Распределение часов дисциплины. . . . .
3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки . . . .
3.1 Примерный тематический план лекций . . . .
3.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий . . . .
3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС) . . . .
4 Методы обучения и преподавания . . . .
5 Клиническая база. . . . .
6 Список рекомендуемой литературы. . . . .
7 Авторы. . . . .

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 **РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА** Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки, г. Астана

2 **ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ**

3 **ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА** разработана в соответствии с государственным стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальностям «Сестринское дело», «Лечебное дело», «Акушерское дело», «Лабораторная диагностика», «Гигиена и эпидемиология», «Фармация»

4 **ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА** утверждена приказом Министра здравоохранения РК №¬¬¬¬¬¬¬¬¬¬____ от 2010 г.

6 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Аканов А.А. Политика охраны здоровья населения в Казахстане: Опыт разработки, реализации национальных программ здравоохранения и перспективы на 2010-2015 годы. Астана, 2006. 243 с.
2. Аканов А.А., Куракбаев К.К., Чен А.Н., Ахметов У.И. Организация здравоохранения Казахстана - Астана-Алматы, 2006. 231 с.
3. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: учебное пособие / пер. с англ. Под ред. И.Н. Денисова, К.И. Сайткулова . – 3-е изд. – М., 2009. – 288с.
4. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины - М.: Геотар-Мед, 2004, 240 с.
5. Задачи к практическим занятиям по общественному здоровью и здравоохранению. Учебно-методическое пособие. – М.: ГОУ ВПО РГМУ. – 2006. – 117с.
6. Кучеренко В.З. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения. – Москва, ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 244 с.
7. Кучеренко В.З. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению. – Москва, 2008, 560 с.
8. Медик В.А., Юрьев В.К. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М: ГЭОТАР – Медиа, 2010. – 288с.
9. Медик В.А., Щепин О.П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник для послевузовского образования. – М., 2010. – 608с.
10. Страус Ш.Е., Ричардсон В.С., Глациоу П., Хейнс Р.Б.Медицина, основанная на доказательствах: пер.с англ.под ред. В.В.Власова, К.И.Сайткулова. – М., 2010. – 320с.
11. О здоровье народа и системе здравоохранения. Кодекс РК. – Алматы: Юрист, 2009. – 108 с.
12. Решетников А.В. Социология медицины. - М.: Медицина, 2002. - 976 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Медицинская экспертиза: экспертиза временной нетрудоспособности, медико – социальная, военно – врачебная. – 2-е изд., доп. и перераб. – М., 2010. – 688с.
2. Власов В. В. Введение в доказательную медицину. М: Медиасфера, 2001
3. Тульчинский Т.К., Варавикова Е.А. Новое общественное здравоохранение: Введение в современную науку. - Иерусалим, 1999.- 1049 с.

7 Автор

Граф М.А. – эксперт отдела науки Проекта «Передача технологий и проведение институциональной реформы в секторе здравоохранения Республики Казахстан» по компоненту С 1 «Реформа медицинского образования и науки»

Министерство Здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

Дополнительное образование

ОБЩЕСТВЕННОЕ ЗДОРОВЬЕ И ЗДРАВООХРАНЕНИЕ (ВКЛЮЧАЯ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ)

для специальностей:

СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО
ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО
АКУШЕРСКОЕ ДЕЛО
ЛАБОРАТОРНАЯ ДИАГНОСТИКА
ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ
ФАРМАЦИЯ

Астана 2011